

La Veracreu de Besalú

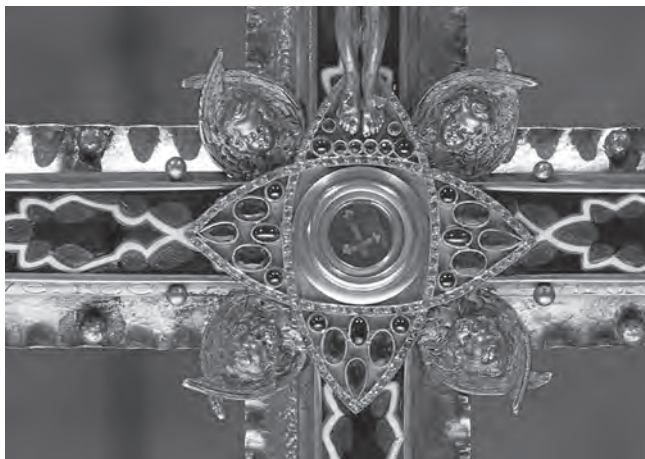
Es coneix com a «veracreu» (també anomenada *Lignum Crucis*) la creu en la qual fou executat Jesús. Ha estat des dels primers segles del cristianisme una de les relíquies més preuades. Per regla general, amb aquesta denominació es fa referència a una petita estella que n'hagués format part. La tradició diu que santa Helena, mare de l'emperador Constantí, cap a l'any 325 va viatjar a Jerusalem amb la intenció de trobar la creu en la qual Jesús va patir el martiri. Després de diverses investigacions va saber que fou enterrada a la mateixa muntanya del Gòlgota, lloc on hi havia un temple dedicat a la deessa Venus. La santa va manar enderrocar-lo i excavar el terreny. Allà la trobaren, juntament amb la dels dos lladres. Amb el seu fill Constantí, acordaren la construcció de la basílica del Sant Sepulcre perquè hi fos venerada. Això fou possible fins l'any 614, quan el rei persa Cosroes II, després d'haver assetjat Jerusalem, se la va emportar. El 14 de setembre del 628 tornava de nou al temple gràcies a l'emperador bizantí Heràclit. Per això aquest dia se celebra la festa de l'Exaltació de la Santa Creu. La relíquia passaria posteriorment per diferents vicissituds arran dels conflictes bèl·lics. Diuen algunes perfumades narracions que els cavallers de l'Orde del Temple la portaven com a estendard a les primeres files de les batalles a les croades. Això va durar fins el 1187, quan, a la batalla de Hattin, a prop del mar de Galilea, els croats –formats per templers i hospitalers– foren vençuts per les tropes de la dinastia aiúbida, comandades pel sultà egipci Saladí, el qual se n'hauria apropiat.



Des d'aleshores el destí de la relíquia és incert, però al llarg dels anys se n'han recuperat fragments, un dels quals es venera a l'església de Sant Vicenç de Besalú. La primera veracreu que hi va arribar, l'any 1017, va ser robada la nit del 4 al 5 de novembre de 1899. L'actual fragment és a l'interior d'un reliquiari de plata en forma de creu a semblança de la de Caravaca (foto superior). Fou ofrenada pel polític Francesc Cambó l'any 1923. Per motius de

seguretat, es guarda a l'interior d'un doble vidre protegit per un armari de ferro colat que només s'obre per la festa dels Dolors (divendres abans del Divendres Sant), per sant Vicenç (22 gener) i sempre que un devot ho demani. La veneració que hi han tingut els besaluencs ha estat màxima. Se sap que l'any 1427, per exemple, durant els terratrèmols que van afligir la Garrotxa, fou treta en processó pels carrers de la vila per demanar que amainessin. La veracreu robada fou regalada pel papa Benet VIII al comte Bernat Tallaferro en un viatge que aquest va fer a Roma amb motiu de la concessió del Bisbat de Besalú, una diòcesi que només va durar tres anys (1017-1020) i que fou regida pel seu fill Guifré. Tot i estar extingit, el Bisbat de Besalú forma part de les anomenades «seus titulars», amb les quals es distingeixen simbòlicament prelats no residents. Generalment, són bisbes auxiliars d'altres diòcesis. Actualment, el bisbe de Besalú és Mons. Juan Antonio Aznares, bisbe auxiliar de la Diòcesi de Pamplona-Tudela.

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN



En aquest petit cercle del reliquiari es poden divisar dues petites estelles de la creu de Jesús. (Fotografies: Àngel Almazan)